

JOSIP VANDOT:

Kocljeva osveta.

Planinska pripovedka.

7.

Kocelj se je na ves glas smejal in je drvel v hišico. Naravnost v izbo je tekel, a ni tam dobil pritlikavca Brinclja; tudi v sosedni izbici ne. Pa se je Kocelj začudil in ga je šel iskat v kuhinjo; toda tudi tam ga ni bilo. — »Kaj, če je odšel v klet, da ošteje Anjaro Panjaro?« je pomislil in se je napotil naravnost v klet. Tam je dobil pritlikavca. Stal je ob težkih durih, ki je bila za njimi zaprta Anja Panja; svečo je držal v roki in je imel uho prislonjeno h ključavnici. Poslušal je, kaj mu je pravila Anja Panja. Kocelj se je približal neslišno in se je stisnil tri korake pred Brincljem ob steno. Pa je slišal razločno vse, kar je govorila Anja Panja. Anja Panja pa je govorila s sladkim glasom: »Brinceljček! Saj sem ti že rekla, da nisem prav nič huda nate. O, samo zaradi tega sem te zaprla v klet, ker sem mislila, da te je poslal Vitranec. Vitranec je pa hudobec. Saj je tudi tebe namlatil in ti je hotel odrezati tvoj lep nosek, ki je več vreden kakor pa solnce na nebu...«

»Oh, moj nosek, moj lep nosek!« je vzdihnil pritlikavec Brincelj. »Anja Panja, ti si prva, ki si spoznala lepoto mojega noska. Zato ti bom pa hvaležen vse življenje...«

»Hudobni so ljudje na svetu in nevoščljivi, Brinceljček!« je nadaljevala Anja Panja prav sladko. »Zato ti pa zavidajo lep nosek... A rečem ti, Brinceljček, danes zjutraj bi te bila izpustila iz ječe. Povedal bi mi bil, da te je Vitranec nabil in zapodil. Pri meni bi ostal in bi živel kakor kraljevič iz devete dežele Kolovozije. Cekine bi štel pri meni, pogačo bi jedel in medene potičice in pil bi cekinasto vince. V baržunasto obleko bi bil oblečen in bi negoval svoj lep nosek, ki je stokrat lepši nego solnce na nebu...«

»Oh, moj nosek, moj lep nosek!« je vzdihnil pritlikavec vnovič, in tri solze so mu strkljale izpod ogromnih naočnikov. »Zakaj nisem

poslušal tebe, Anja Panja? Ojojmene, zakaj sem rajši slušal nepridiprava, ki mu je Kocelj ime? — Oh, tako lepo bi mi bilo pri tebi! Nosek bi mi cvetel in bi bil lepši, vsak dan stokrat lepši...«

»Ne žalosti se, Brinceljček!« je govorila Anja Panja s še slajšim glasom. »Saj ni še vse izgubljeno. Veš, kar lepo odrini zapah, jaz bom sama odprla duri. Iz kleti pridem in zapodim tistega Koclja iz teh krajev. Midva pa bova tukaj v samoti lepo živela, da nihče tako... Brinceljček, ljubi Brinceljček, ali me slišiš? Samo na lepi nosek pomisli, ki bo že čez tri dni lepši kakor solnce na nebu. Potisni zapah nazaj!«

»Oh, moj nosek, moj lepi nosek!« je vzdihnil Brincelj tretjič, in solze so mu tekle curkoma izpod ogromnih očal. Svečo je postavil na tla in se je že pognal kvišku, da bi dosegel zapah. Tedaj pa je bliskoma priskočil Kocelj in ga je zgrabil za vrat. — »Ti potvara nemarna!« je zavpil Kocelj ves srdit nad njim. »Ti mi boš iz ječe izpuščal Anjaro Panjaro, ki sem jo vlovil z največjo težavo? O, glejte prismuko! Kaj mi hoče napraviti!«

Ves prestrašen se je pobral pritlikavec Brincelj s tal. Proseče je sklenil roke in se je tresel po vsem životu in je moledoval: »Koceljček! Usmili se me in ne ubijaj! Saj si ravno prej rekel, da nisi ustvarjen za ubijanje. Ukroti hudo krvco in ne daj, da dobi hudobno oblast čez tebe... Usmili se, Koceljček! Anja Panja me je premotila, samo s čarodejnimi, sladkimi besedami me je premotila. O, strašno sem jo hotel ošteti zato, ker me je bila sinoči zaprla v ječo. Pa me ni poslušala, ampak me je začarala in me s sladkimi besedami premotila. Pa sem ji ravno hotel odpreti duri... Usmili se, Koceljček, in ne ubijaj! Če pa tvoja huda krvca že noče drugače in moraš ubijati, pa ubij samo mene! Samo nosek pusti v miru!«

Kocelj ni rekel besedice. Pobral je svečo s tal in je siloma dvignil pritlikavca. Tiral ga je prav nemilo iz kleti. Naravnost v izbo ga je pritiral in ga je sunil v kot za mizo. Kocelj je bil res jezen, da je kar sopesel. Z nogo je cepetnil ob pod in je dejal: »Tako. Ti si hotel izpuščati Anjaro Panjaro iz ječe, da bi naju oba zadavila, kakor sem jaz sinoči zadavil nemarno mačko? O, strašno velika je pamet v tvoji glavi! Anjari Panjari verjameš, ki je hudoba nad hudobami! Za kazen ti pa že moram odsekati piškavi nos!«

»Usmili se, Koceljček, mojega lepega noska se usmili!« je jokal in moledoval Brincelj v silnem strahu. »Kaj naj siromak počnem brez noska? Premisli malo, Koceljček, in imej usmiljenjel!«

No, Koclju se je že razkadila jezica. Trikrat je zamahnil s paličico z zlatim rogljičkom in je rekel: »Naj bo, Brinceljček, ker si ravno ti! A glej, da se ne splaziš nikoli več v klet! Za kazen pa mi boš zdaj malo pomagal. Videti hočem, če znam čarati; ti mi pa moraš poma-

gati. Sem sredi izbe stopi, lepo miren bodi in se ne premakni! Ničesar se ti ne zgodi; le meni verjemi, da se ti ne zgodi ničesar. Semkaj stopil!»

Nekaj časa se je Brincelj obotavljal. Naposled je pa le stopil sredi izbe. Obstal je tam in je povесil glavo. Z glavo se mu je povесil tudi dolgi nos. Jankov Kocelj pa je trikrat zavihтел paličico nad njim; potem pa je dirjal kakor nor okrog njega, enkrat, dvakrat, petkrat... desetkrat in je neprenehoma mahal s paličico, kakor je bil videl oni večer, da dela Anja Panja. No, naposled se je ustavil in se je trikrat dotaknil s paličico pritlikavčevega nosu, da se je siromašni Brincelj kar stresel od groze. In Kocelj je govoril in je mahal s paličico:

»Veverica	Čira — čara,
briše lica;	nos se stara;
miška plete,	storž se greje,
gre v posete;	storž se smeje:
čira — čara...	hopsa — hop!»

Še enkrat je Kocelj zavihтел paličico in se je prav nemilo dotaknil z zlatim rogljičkom pritlikavčevega nosu. Brincelj je zavpil in je pobegnil v kot, da bi se tamkaj skr'il. A Kocelj ga ni pustil v miru, ampak mu je velel: »Sem poglej! — Čemu se kremžiš; ko pa ti nisem storil nič žalega?«

Pokorno se je Brincelj okrenil in je stopil tri korake bliže. Kocelj ga je pogledal in se je zasmel tako glasno, da se je moral prijeti za boke. Oj, hopsasa! Pritlikavec Brincelj ni imel več dolgega, šilastega nosa, ampak namesto nosa je tičal pod ogromnimi očali resničen, pravi smrekov storž. Bil je tako čuden in smešen, da se Kocelj ni mogel zdržati smeha. Tolkel se je po kolenih in je ponavljal in ponavljal: »Čarati znam — resnično znam čarati...«

Pritlikavec Brincelj ga je debelo gledal skozi očala in je mislil, da je Kocelj res znorel. Že je hotel stopiti k njemu in ga zgrabiti za rame. Tedaj pa je prišla v izbo Rezika. Pogledala je pritlikavca in je kar sedla na klop. Roke je sklenila in se je pričela tako presrčno smejati, da se je Brincelj še bolj zavzel v svojem čudenju. — »Kaj je? Kaj je?« je izpraševal, a Kocelj in Rezika sta se samo smejala. No, naposled se je Kocelj vendarle malo pomiril. Gledal je okrog sebe in je zagledal tam na steni majhno ogledalce. Snel ga je z zida in ga je držal pred Brinceljevim obrazom.

Brincelj je gledal v zrcalce, gledal in gledal, a nenadoma se je stresel kakor šiba na vodi. Z rokami je zakrilil in je telebnil na tla, kakor je bil dolg in širok. In je vreščal in vpil in jokal: »O, moj no-

sek, moj lepi noseček! Kje si — jójmene! kje si? Ukradli so te, umorili so te; v črno zemljo so te zakopali... Storž so mi pričarali v obraz, smrekov storž... O, moj noseček, moj lepi noseček! Tudi jaz bom umrl, ker brez tebe ne morem živeti... Noseček, noseček — moj lepi noseček!»

»Tiho bodi!« mu je rekel Kocelj. »Ne rjovi tako, ko ti pa ni treba! Saj ti povem po pravici. Jaz sem začaral tvoj nos, samo jaz. Začaral sem ga pa zato, da te kaznujem, ker si hotel izpustiti Anjaro Panjaro. Zdaj pa imaš, česar si iskal! Zaslužil si še kaj hujšega. Zaslužil si, da ti nos odrežem, da bi brez nosa hodil po svetu. Pa sem se te usmilil in sem ti pričaral smrekov storž v obraz. No, pa saj tudi s storžem nisi grd. Skoro bi rekel, da si zdaj lepši, ko imaš storž, kakor pa si bil takrat, ko si hodil s strašnim in neznanskim šilom med poštenimi ljudmi. Brincelj, le meni verjemil!«

A pritlikavec Brincelj se je valjal ves obupan po tleh. Tulil je na vso moč, ječal, se jokal in je vpil, vpil tako silno, da je šlo skozi ušesa: »O, moj noseček! O, moj lepi noseček!«

Mojster — skaza.

*Ko za praznik mamica
v kuhinji perilo lika,
našo malo Danico
nov likalnik silno mika.*

*Vedno gleda, da skrivaj
vzela bi likalnik v roke;
nič ne sluša mamice,
češ, da to ni za otroke.*

*Stopi v vežo mamica,
Danica likalnik vzame,
ga potiplje prej z rokó —
joj, kar kožo ji posname.*

*Pa po blagu gor in dol
se z likalnikom zažene,
jej, po blagu nelepé
proge so svetló-rumene.*

*S čim ji napak delo to
mamica je poplašala,
to vam sama Danica
skrivno bo nekoč izdala.*

Fr. Ločniškar.

